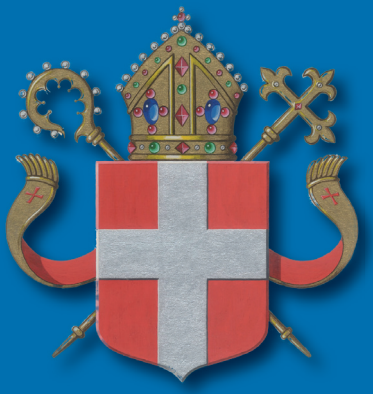

Jaarverslag

van het

Aartsbisdom Utrecht

2020

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

1. Personeel en pastorale organisatie 4
2. Caritas en diaconie 6
3. Liturgie en kerkelijk jaar 10
4. Oecumene 12
5. Kerk en Jodendom 13
6. Huwelijks- en gezinspastoraat 14
7. Jeugd en jongeren, catechese 15
8. Roepingenraad 17
9. Ariënsinstituut 18
10. Ariënskring 20
11. Opleiding tot catecheet 20
12. Opleiding tot diaconaal assistent 21
13. Opleiding tot permanent diaken 21
14. Voortgezette vorming 21
15. Bedevaarten 23
16. Memorabele gebeurtenissen 24

Ten slotte 35

Voorwoord

Aan het begin van de coronaviruspandemie, op 13 maart 2020, richtte onze aartsbisschop Willem Jacobus kardinaal Eijk een pastoraal woord tot de gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht waarin hij onder meer refereerde aan de verregaande besluiten van de Nederlandse bisschoppen betreffende de viering van de liturgie en parochiële bijeenkomsten om de verspreiding van het coronavirus in te dammen. De aartsbisschop schreef: “De genomen besluiten zijn zeer ingrijpend, zowel voor ons geloofsleven als voor de onderlinge contacten tussen u als leden van onze geloofsgemeenschappen. Er zijn veel mensen die zich in deze weken daardoor eenzamer of onzeker voelen of zullen gaan voelen. Velen van hen kregen speciale aandacht van leden van pastorale teams en parochiële vrijwilligers. Ook werden veel parochianen die dat nodig hebben thuis bezocht. Zeker wordt er deze weken ook veel extra aandacht en zorg gevraagd van diverse mensen met uiteenlopende verantwoordelijkheden: onder meer artsen, verpleegkundigen, leerkrachten, verzorgers en schoonmakers. Mijn gedachten gaan ook uit naar al degenen die bezorgd zijn om de economische gevolgen die het coronavirus misschien zal hebben voor hun bedrijf of baan. We kunnen de gevolgen op korte en langere termijn in dit stadium niet overzien. Ik wens en bid ons allen veel sterkte en wijsheid toe, zeker ook bij de belangrijke keuzes die gemaakt moeten worden. Graag spreek ik mijn grote waardering uit voor allen in onze parochies, in instellingen en in de samenleving die hun verantwoordelijkheid nemen.”

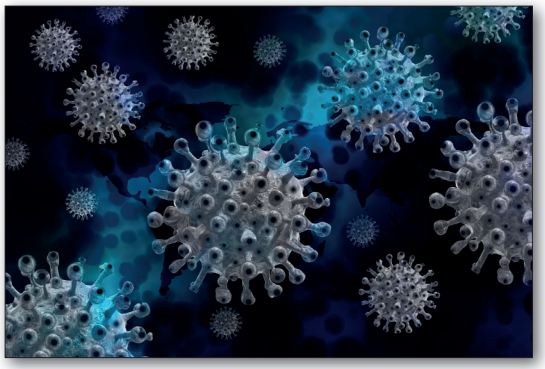

In deze tijd tussen Pasen en Pinksteren roep ik in herinnering wat onze aartsbisschop schreef in zijn groet bij gelegenheid van het begin van het Paastriduum 2020: “Het coronavirus lijkt op het oog het Jaar van de Eucharistie van het Aartsbisdom Utrecht lelijk te doorkruisen. Maar de Eucharistie geeft ons de kracht die wij nodig hebben, ook als wij er niet lijfelijk bij aanwezig kunnen zijn. Want voor God is niets onmogelijk (Luc. 1,37). Ik wens u een Zalig Pasen en hoop en bid dat de coronaviruspandemie spoedig voorbij zal zijn en dat we weer in onze kerken kunnen samenkomen om de Eucharistie te vieren en daarin onze Heer Jezus in de H. Communie kunnen ontvangen en aanbidden.”

1. Personeel en pastorale organisatie

Ook in 2020 is op enkele plaatsen in ons aartsbisdom opnieuw sprake geweest van samenvoeging van parochies of de voorbereiding daarvan. Zo werd de procedure tot samenvoeging van de parochies Salvator, St. Martinus en St. Ludgerus – alle in de stad Utrecht – tot de nieuwe parochie St. Martinus afgerond. Parallel daaraan zullen ook de zich

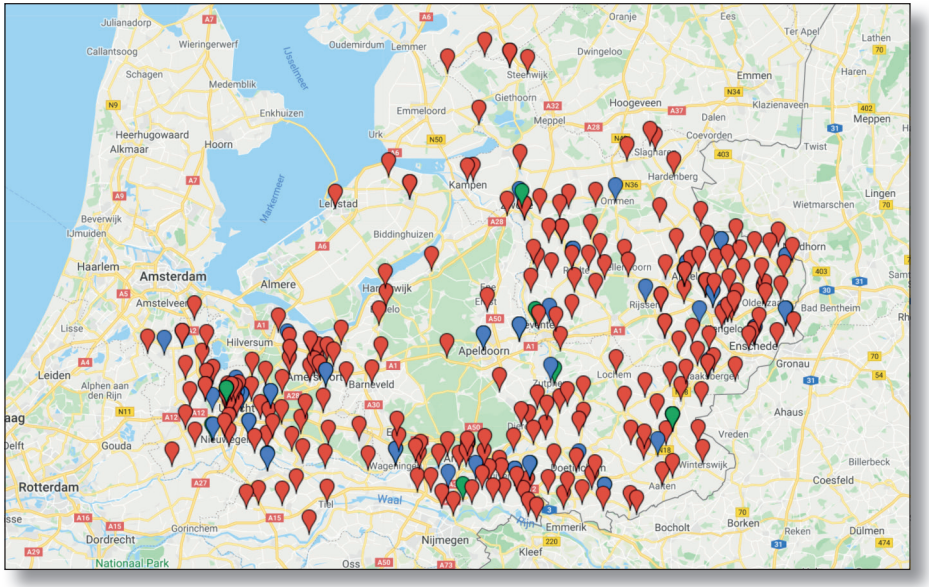

Overzichtskaartje van kerken in het Aartsbisdom Utrecht (stand medio december 2020)

daarin bevindende parochiële caritasinstellingen worden samengevoegd. Voorts werden in 2020 alle pastorale, bestuurlijke en administratieve voorbereidingen getroffen voor de samenvoeging, per 1 januari 2021, van de parochies St. Paulus en St. Ludger in de Achterhoek tot de nieuwe parochie HH. Paulus en Ludger.

Evenals in voorgaande jaren bleef het Economaat van ons aartsbisdom in gesprek met de pastoors als voorzitters, de vicevoorzitters, de penningmeesters en andere leden van de parochiebesturen over hun parochiefinanciën, gebouwenplannen, arbeidsovereenkomsten enzovoorts. In steeds meer parochies bleek het noodzakelijk om kerken te sluiten, gelet op de afname van de financiële middelen waarover de parochies beschikken, de vermindering van het kerkbezoek, het aantal vrijwilligers en de snelle afname van de personele omvang van pastorale teams. In meerdere parochies werden kerken aan de goddelijke eredienst onttrokken en vervreemd, altijd in combinatie met de nodige flankerende pastorale zorg voor de gelovigen wier kerk helaas gesloten moest worden.

Diverse priesters in ons aartsbisdom zijn inmiddels pastoor van meerdere grote parochies. Tegelijkertijd wordt over de hele linie de personele omvang van de pastorale teams steeds kleiner. Dit als gevolg van de uitstroom van leden van pastorale teams en de geringer wordende financiële mogelijkheden van parochies om ontstane vacatures opnieuw te vervullen. Het ogenblik nadert dat in steeds meer parochies de priesters praktisch de enige betaalde krachten zullen zijn. De pastoors zullen dan geassisteerd moeten worden door niet-gesalarieerde permanente diakens, catechetische medewerkers met een zending van de aartsbisschop en diaconaal assistenten, eveneens met een zending van de aartsbisschop. Meer dan ooit tevoren is van belang dat de pastoors, de overige leden van de pastorale teams en de parochiebesturen zo spoedig mogelijk kandidaten vinden voor de opleidingen tot permanent diaken, catechetisch medewerker en diaconaal assistent. De bisdomstaf is allen zeer erkentelijk die zich hiervoor inspannen alsook allen

die degenen die in opleiding zijn voor een ambt of dienst in de Kerk begeleiden, als stagiair of bij hun werkzaamheden als zij eenmaal hun opleiding voltooid hebben. Tevens is de bisdomstaf allen in het bijzonder dankbaar die hen met hun gebed begeleiden en ondersteunen.

2. Caritas en diaconie

“Want Ik had honger en gij hebt Mij te eten gegeven. Ik had dorst en gij hebt Mij te drinken gegeven. Ik was vreemdeling en gij hebt Mij opgenomen. Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed. Ik was ziek en gij hebt Mij bezocht. Ik was in de gevangenis en gij hebt Mij bezocht” (Mt. 25, 35-36). Het jaar 2020 was een bijzonder jaar, ook in diaconaal opzicht. Dat kwam natuurlijk door de coronaviruspandemie, die het maatschappelijk leven en het persoonlijk leven van ieder van ons ontwrichtte en die leidde tot veel ziekte en sterfte, verdriet, isolement, economische schade en onzekerheid. Met name onder ouderen en chronisch zieken waren de angst, onzekerheid en eenzaamheid groot.

Daarnaast veranderde er veel op het gebied van de caritas, waardoor de werkzaamheden op dit gebied bemoeilijkt werden. Caritasbesturen en werkgroepen konden niet of minder vergaderen en dan vaak alleen digitaal. Pastorale bezoekgroepen zagen zich gedwongen voorlopig hun werkzaamheden te staken. Inloophuizen moesten hun deuren sluiten. Voedselbanken verloren een deel van de vrijwilligers, die zich moesten terugtrekken omdat zij tot de voor covid-19-infecties extra kwetsbare categorieën behoorden (maar kregen soms ook nieuwe vrijwilligers). Allerlei initiatieven op het terrein van de caritas kwamen stil te liggen of moesten noodgedwongen op een laag pitje worden gezet. De Adventsactie en de Vastenactie en andere missionaire organisaties kregen veel minder geld binnen via collectes. De Vredesweek kon op een aantal plekken op aangepaste wijze doorgaan.

Nieuwsbrief nr. 2-2020

Diaconale Nieuwsbrief
Aartsbisdom Utrecht

Diaconale nieuwsbrief in coronatijd

(Nieuwsbrief nr. 2, mei 2020)

Beste abonnees,

Veel diaconaal werk ligt stil. Over individuele hulpvragen is online en telefonisch contact. Gelukkig leidt de coronacrisis ook tot allerlei nieuwe initiatieven. Daarover gaat deze nieuwsbrief: een greep uit alles wat er gedaan wordt, als erkenning en als aanmoediging.

Hoewel veel gebruikelijke activiteiten op het vlak van de diaconie en het individuele pastoraat bijna stil kwamen te liggen, ontstonden ook nieuwe initiatieven, met name bedoeld om zieke, eenzame en overbelaste mensen het gevoel te geven dat er aan hen werd gedacht en met hen werd meegeleefd. Een impressie van deze activiteiten is te vinden in de tweede, op de website van het Aartsbisdom Utrecht terug te lezen, Diaconale Nieuwsbrief, die geheel aan de gevolgen van de pandemie is gewijd (zie www.aartsbisdom.nl/diaconie). Rond de zomer kwam er tijdelijk meer ruimte om te vergaderen. Veel caritasbesturen vonden dit jaar de weg naar Zoom of Teams om elkaar te blijven spreken. Hulpaanvragen werden vaak telefonisch, dus zonder huisbezoek, afgehandeld. In het hele land bleek dat er relatief veel minder hulpaanvragen bij de caritasinstellingen terecht kwamen. De verklaring is waarschijnlijk dat hulpverleners nauwelijks of niet meer op huisbezoek gingen en zaken telefonisch afhandelden. Daardoor zagen zij veel minder de problematiek waar sommige mensen mee worstelden, praatten ze minder met hulpvragers door over hun situatie en kwamen zij daarom tot veel minder hulpverzoeken. Maar op plaatsen waar kerken laagdrempelige voorzieningen hebben (bijvoorbeeld in de vorm van buurtpastoraat en inloophuizen), waardoor er een levend contact is met mensen in financiële nood, stegen de hulpverzoeken juist. Caritasbesturen moesten zichzelf steeds opnieuw bij hulpverleners op de kaart zetten, omdat er anders in schrijnende situaties helemaal niet meer aan de Kerk gedacht werd.

In het bisdomblad *Op Tocht* is regelmatig aandacht besteed aan de pandemie en de gevolgen voor de samenleving en voor de parochies. Het jaarlijkse werkbezoek van de bisdomstaf aan een diaconaal project in het aartsbisdom kon vanwege de coronaviruspandemie geen doorgang vinden. Het bezoek aan twee projecten in Arnhem, die ook genomineerd waren voor de Ariëns Prijs 2019, moest worden uitgesteld. Het gaat om Bazar54, een kringloopwinkel voor de beide nabijgelegen AZC's, en het project Eenzaam Sterven, waar vrijwilligers door huisartsen en hulpverleners wordt gevraagd om mantelzorg te verlenen aan geïsoleerd levende mensen die in een terminale fase zijn. Hun activiteiten gingen dit jaar gewoon door.

De opleiding voor onbezoldigde permanente diakens en diaconaal assistenten ging dit jaar in aangepaste vorm door, grotendeels via *livestream* verbindingen. Door de coronaviruspandemie kwam de werving van nieuwe cursisten helaas stil te liggen. Deze zal begin 2021 worden hernomen, omdat opleiding en vorming van onbezoldigde permanente diakens en diaconaal assistenten met het oog op de toekomst zeer noodzakelijk blijven. De tijd dat bijna ieder pastoraal team een bezoldigde permanent diaken of pastoraal werk(st)er met het profiel diaconie had, is allang voorbij. Goed opgeleide onbezoldigde permanente diakens en diaconaal assistenten hebben de belangrijke taak om bestaande diaconale activiteiten in parochies te ondersteunen, daarover contacten in de parochie en naar buiten te onderhouden en waar mogelijk, in de lijn van hun eigen mogelijkheden, nieuwe diaconale initiatieven te ontplooien.

2020 was het eerste jaar dat er één diocesaan diaconaal werker was in de persoon van de heer drs. J.B.J. Oldenhof.

Deze richtte zich primair op het Vicariaat Arnhem waarin hij woonachtig is, maar desgevraagd sprong hij her en der ook bij in de beide andere vicariaten. Hij stelde vier Diaconale Nieuwsbrieven samen en schreef in *Op Tocht* uitgebreid artikelen over diaconale thema's. Deze artikelen blijven beschikbaar via de website van het aartsbisdom onder het kopje 'diaconie'. De jaarlijkse besturencursus voor nieuwe bestuurders van parochiële caritasinstellingen is doorgegaan; nu niet op een locatie in het oosten en een in het westen, maar op twee avonden via Zoom. Er bleek belangstelling te bestaan om over een specifiek thema een avond met de diocesaan diaconaal werker te organiseren, bijvoorbeeld over de voortgang van diaconie en caritas nadat kerken gesloten zijn. Deze situatie zal op steeds meer plaatsen voorkomen. De kunst is met minder mensen toch voeling te houden met de plaatselijke situatie en ervoor te zorgen dat beschikbare gelden terecht blijven komen bij de mensen voor wie ze bedoeld zijn. In *Op Tocht* verscheen een artikel over dit onderwerp, met een tiental aanbevelingen.

Voortgang van de diaconale inzet

als het lokale kerkgebouw de deuren moet sluiten

Een op de vijf kerkgebouwen in Nederland is niet meer in gebruik als kerk. Een kleine 1.400 voormalige kerkgebouwen hebben nu een culturele of maatschappelijke functie, zijn verandert in een woonhuis of appartementencomplex, of zijn in gebruik als bedrijfsruimte. De komende jaren stijgt dit aantal aanzienlijk. Dit artikel, met tien stellingen, is bedoeld als hulpmiddel bij het nadenken over de volgende vraag: **Hoe kan de diaconale inzet verder gaan als er geen eigen kerkgebouw meer is in ons dorp of onze wijk?**

1. God verdwijnt niet als het kerkgebouw ter plaatse gesloten wordt

In de afgelopen 50 jaar versmalden de beleidenis en de beleving van het katholieke geloof helaas voor velen tot 'als je maar een goed mens bent'. De priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers en vrijwilligers die nu actief zijn in de parochies en de plaatselijke geloofsgemeenschappen staan voor grote uitdagingen als het gaat om het (re)vitaliseren van het kerkelijk leven door het opbouwen en onderhouden van een levende relatie met God in Jezus Christus.

2. De Kerk is er primair voor de zielzorg: dat we een band met God opbouwen

Diaconie en de everdraacht van christelijke waarden zijn een kerntaak van de Kerk. In de ruimte van de Kerk mogen we door het persoonlijk en gemeenschappelijk gebed, door het luisteren naar Gods Woord en het ontvangen van de sacramenten groeien in geloof, hoop en liefde en daarvan ook getuigen door het doen van de geestelijke en lichamelijke werken van barmhartigheid. Op die manier word je gehelpen om een innerlijke groei door te maken. Je leert om te gaan met de beperkingen en fouten van jezelf, van anderen en van de samenleving als geheel. Het lukt beter om je goede voornemens ook waar te maken.

3. Mensen blijven lokaal naar elkaar omzien en voor elkaar zorgen. Dat is de basis.

Met elkaar zijn we veel individualistischer geworden. De primaire blikrichting van heel veel mensen is: als ik het met mijn directe naasten maar goed heb. Toch zie je als je goed om je heen kijkt ook het verlangen naar meer gemeenschapszin en naar beter zorgen voor elkaar en voor de schepping, die in de Encycliek *Laudato si'* zo treffend 'ons gemeenschappelijk huis' wordt genoemd. In de Kerk als geloofsgemeenschap en liefdesbond in Christus proberen we na te gaan hoe wij het algemeen belang kunnen dienen en daardoor ook te leven en te handelen. Zo spreekt de paus over de 'familia humana', de mensenfamilie. We zijn als mensen aangewezen op elkaar. We proberen na te gaan hoe we het algemeen belang kunnen dienen. En er zijn tal van tekenen van hoop, wereldwijd. In die tekenen is de werking van Gods Heilige Geest zichtbaar. Een Kerk die dat viert en onze menselijke pogingen om het goede te doen voor God brengt, straalt vreugde en hoop uit.

4. Diaconie is vanuit de geloofsgemeenschap ingeslepen op wat er lokaal al gebeurt

Gods Geest kan werkzaam zijn in alle mensen van goede wil. Iets is goed als het bijdraagt aan een menselijker, rechtvaardiger en duurzamer samenleving. Die bijdrage kan ook komen van parochiële groepen. Dan heet het diaconie. De PCI bijvoorbeeld ondersteunt lokale mensen die in financiële nood zijn. De PCI kan ook onafhankelijke (vaak door kerkmensen mede gedragen) organisaties steunen, zoals de Voedselbank, de stichting Leergeld en andere organisaties die zich inzetten voor mensen die arm zijn of dreigen te vereenzamen.

5. Wil een parochie lokaal levend blijven, dan moet daar wel een aanspreekpunt blijven

Als het goed is blijven er, ook als er geen eigen kerkgebouw meer is, lokaal parochianen, die al of niet in groepsverband oog en oor zijn voor de parochie. Zij kunnen goede ontwikkelingen én noodsignalen doorgeven aan de juiste mensen. Die parochianen moet ook uitdrukkelijk gevraagd worden om dat te doen. Iedere situatie is weer anders. Een voorbeeld uit de praktijk: een caritasbestuur vraagt aan kerkbetrokken leden van de regionale stichting SchuldHulpMaatje om op huisbezoek te gaan als er via de parochie of via de hulpverlening of rechtstreeks een hulpvraag komt. Zo kan een bestuur op afstand lokaal toch slagvaardig blijven. Eenzelfde rol kan een kerkbetrokken lid van het bestuur van de K.B.O. of de Zonnebloem op zich nemen. Als hij of zij maar weet dat deze taak er ligt.

6. Hulpvragen op pastoraal of diaconaal terrein komen terecht bij een centraal steunpunt

Diaconale vrijwilligers moeten weten waar ze op parochieniveau terecht kunnen met hun vragen. Het beste is een levend contact: elkaar af en toe bellen of ontmoeten. Er moet een bekend gezicht zijn achter een telefoonnummer of een e-mailadres.

7. Het zijn lokale mensen die overkoepelende parochiële structuren dragen; daaronder ook de PCI

Nieuwe PCI-bestuurders of diaconale vrijwilligers komen niet uit de hemel vallen; ze worden lokaal gevraagd door iemand van de parochie, van het grotere geheel. Als er lokaal mensen zijn met oog en oor voor de lokale samenleving én voor de parochie, dan zijn dichtbij zulke nieuwe mensen te vinden. Zij kunnen het diaconale gezicht van de hele parochie vormgeven, wat ook lokale uitstraling heeft.

8. Hoe het ledental ook afneemt; de parochie blijft een plek voor omvorming

Er kan een groot gevoel van machteloosheid ontstaan. Daarnaast blijft er ons verlangen om samen katholiek christen te zijn. Juist de kerk is een plek waar we die gevoelens samen voor God kunnen brengen. Als de cultuur van binnen in een parochie echt aansluit bij de bestaande gevoelens en verlangens, dan raakt dat mensen in hun ziel. De aangeroepen Heilige Geest, de Helper en de Troster, kan ons dan helpen om over ons eigen dode punt heen te komen en als gemeenschap weer naar buiten te treden met waar we goed in zijn. We durven dan weer te getuigen van de hoop die in ons leeft (1 Petrus 3,15).

9. Heel belangrijk is de uitstraling van pastorale teams en vrijwilligers naar buiten

Waar een geloofsgemeenschap leeft vanuit een levend contact met God, kunnen de leden uitgroeien boven hun gevoelens van verlamming en machteloosheid. Pastorale teams hebben de belangrijke taak om aan deze cultuur van innerlijke verdieping bij te dragen. Als zij de vreugde van het geloof belichamen werkt dat aanstekelijk voor vrijwilligers in allerlei werkvelden, waaronder de diaconie. Er komen dan ook meer mensen die zich melden voor de opleiding tot diaconaal assistent.

10. De toekomst van de kleine kernen en van de wijk is ook een zorg van anderen

Het is voor een lokale geloofsgemeenschap belangrijk om te onderzoeken wat de overheid en anderen doen voor de leefbaarheid. Zo kun je ook op het spoor komen van blinde vlekken en kijken of je vanuit je geloofsgemeenschap daar iets voor kunt bedenken. De winnaar van de Ariëns Prijs voor Diaconie 2019 is een voorbeeld van zo'n lokaal initiatief. Een paar parochianen zetten iets nieuws op: mannen met niet-aangeboren hersenletsel weten elkaar voortaan te vinden.

Hans Oldenhof, diocesaan diaconaal werker
(is bereid hier lokaal een avond over te verzorgen)

Foto's:
- een kerkgebouw dat een andere bestemming kreeg: de Theaterkerk in Bemmel
- Kearis unne mekaar bij de uitreiking van de Ariëns Prijs voor Diaconie 2019

22 ● Op Tocht maart 2020

Op Tocht maart 2020 ● 23

Nu de heer Oldenhof in maart 2021 met pensioen gaat, streeft de bisdomstaf ernaar om een nieuwe diocesaan diaconaal werker aan te stellen die vanuit het Aartsbisdom Utrecht het contact met PCI-besturen zal onderhouden, beschikbaar zal zijn als er vragen of problemen zijn in parochies op diaconaal gebied en die ook vanuit een levend contact met de parochies in *Op Tocht* en de Diaconale Nieuwsbrief kan berichten over actuele ontwikkelingen op het terrein van de caritas.

Ondanks de praktische moeilijkheden en beperkingen die de coronaviruspandemie met zich bracht, hebben de leden van de pastorale teams in de parochies tezamen met een groot aantal parochianen zich vanuit een persoonlijke geraaktheid ingezet voor mensen in schrijnende situaties. De coronaviruspandemie heeft bij velen ook geleid tot een bezinning op de vraag wat echt wezenlijk is in het leven. Dit jaar gaf bijzondere kansen om nader te onderzoeken welke specifiek eigen bijdrage de Kerk kan leveren aan een maatschappij in verandering.

3. Liturgie en kerkelijk jaar

Op 7 en 8 maart werden de laatste vormselvieringen gehouden met grote groepen. Als gevolg van de uitbraak van de coronaviruspandemie moesten vele vormselvieringen en kennismakingsmomenten met vormelingen en ouders in de parochie, op school of in het bisschopshuis geannuleerd worden of konden deze voor maanden niet meer gepland worden.

In de parochies was fysieke deelname aan liturgische vieringen ineens ook aanvankelijk onmogelijk en is er op steeds meer plaatsen in kleine kring gevierd, al dan niet met livestream. De Bisschoppenconferentie heeft een coronaprotocol voor kerkelijke vieringen opgesteld, dat enkele malen aan de gewijzigde omstandigheden is aangepast. Vanaf 1 juni 2020 kon weer met maximaal dertig mensen worden gevierd, vanaf 1 juli 2020 met maximaal honderd. Doordat de tweede coronagolf zich in de herfst van 2020 aandiende, moest dit getal weer worden teruggebracht tot dertig. Leden van pastorale teams en vrijwilligers werden gedwongen om op korte termijn naar wegen te zoeken om met deze onverwachte en ingrijpende coronacrisis om te gaan. Hoe nog verantwoord liturgie te vieren? Hoe het contact met mensen te onderhouden? In korte tijd is een grote inhaalslag gemaakt op technisch gebied. Vieringen werden opgenomen en kwamen via streaming op internet beschikbaar. Opvallend was dat er vaak meer mensen digitaal verbonden waren dan er voorheen mensen naar de kerk kwamen. Wij interpreteren dit als een teken dat mensen zochten naar troost en een innerlijk houvast in gebed en deelname aan vieringen en dat ze die online ook vonden. Het is een bewijs dat de priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers, zelf aangedaan door de situatie, in liturgische vieringen de goede toon wisten te vinden. Ook is in heel wat kerken tijdens de Eucharistievieringen het gebed voor de geestelijke communie gebeden, waardoor men ook op geestelijke wijze thuis zich met de Heer kon verenigen. Livestreamvieringen kunnen het daadwerkelijk bijeenkomen van parochianen voor de viering van de

Eucharistie en andere vormen van goddelijke eredienst zeker niet volledig vervangen. Laten we dus hopen en bidden dat vele parochianen de geregelde kerkgang weer hervatten zodra de coronaviruspandemie voorbij is. Hopelijk blijven livestreamvieringen ook dan beschikbaar als onderdeel van de nieuwe evangelisatie in de 21ste eeuw.

De opeenvolgende protocollen van de Nederlandse Bisschoppenconferentie – steeds aangepast aan de veranderende omstandigheden – alsmede de inzet van veel leden van pastorale teams en vrijwilligers, hebben het mogelijk gemaakt dat er vanaf Tweede Pinksterdag weer gevierd kon gaan worden met het op dat moment geldende maximale aantal kerkgangers en zangers.

Het Jaar van de Eucharistie in het aartsbisdom eindigde op 22 november, het hoogfeest van Christus, Koning van het Heelal.

4. Oecumene

De bisschoppelijk gelegeerde voor de oecumene, pastoor M. Los, maakt met de andere bisschoppelijk gedelegeerden van de Nederlandse bisdommen deel uit van het hoofdbestuur van de Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius & Willibrord. Deze vereniging verzorgt verschillende activiteiten, lezingen en publicaties op het terrein van de oecumene. Een belangrijk aandachtspunt is de bevordering van de oecumene volgens de documenten van het Tweede Vaticaans Concilie, het Oecumenisch Directorium en de Encycliek *Ut unum sint*.

Pastoor Los was in 2020 namens het aartsbisdom op uitnodiging aanwezig bij het in functie treden van verscheidene ambtsdragers uit de andere kerken of bij hun afscheid zoals bij de oud-katholieke aartsbisschop van Utrecht mgr. dr. Joris Vercammen. Vanwege de coronaviruspandemie konden vele activiteiten op het terrein van de oecumene niet of niet op de gebruikelijke wijze doorgang vinden. Het houden van webinars bracht in een aantal gevallen uitkomst. Bijvoorbeeld het druk bezochte webinar bij gelegenheid van de publicatie, door dr. Karim Schelkens, van de biografie van de voormalige aartsbisschop van Utrecht (1975-1983) en krachtig voorvechter van de oecumene Johannes kardinaal Willebrands (1909-2006).

5. Kerk en Jodendom

Vanwege de jaarlijkse Dag van het Jodendom brachten de leden van de Diocesane Werkgroep Kerk en Jodendom op 18 januari een bezoek aan de sjoel van de Liberaal-Joodse Gemeente aan de Magdalenastraat te Utrecht. Een sjoeldienst, geleid door rabbijn Joram Rookmaaker, bij gelegenheid van sabbat werd bijgewoond. Nadien kregen de leden van de Diocesane Werkgroep Kerk en Jodendom een rondleiding door de sjoel en andere ruimten die voorheen behoorden tot het Joodse Weeshuis.

Mgr. Woorts (bisschop-referent voor Kerk en Jodendom) nam op 26 januari namens de Bisschoppenconferentie deel aan

de Nationale Holocaust Herdenking 2020 bij het Spiegelmonument ‘Nooit meer Auschwitz’ in het Wertheimpark in Amsterdam. Voorafgaand aan de herdenking vond een Stille Tocht plaats van het Stadhuis van Amsterdam naar het Wertheimpark.

Foto: www.rkkerk.nl

6. Huwelijks- en gezinspastoraat

In 2018 is het aartsbisdom begonnen met gezinszondagen. Een aantal jonge gezinnen komt vijf zondagen per jaar samen voor de viering van de Eucharistie en voor een ontmoeting met elkaar, voor een maaltijd en een geloofsgesprek rond een thema. In januari 2020 was er een bijeenkomst rond het thema ‘huwelijkscrisis’. Deze bijeenkomst vond plaats in Didam. Door de coronaviruspandemie konden de andere geplande bijeenkomsten helaas niet doorgaan.

In september is mevrouw Elise Bangma-Mertens aangesteld als projectmedewerker voor huwelijk en gezin. Zij is bezig met het opzetten van regionale huwelijksvoorbereidingen. Zij zal ook een verdere uitbouw van de gezinszondagen ondersteunen en samen met de medewerkster voor het jongerenpastoraat mevrouw Sarah Mijhad-Hoogeveen zullen gezinsweekenden georganiseerd gaan worden. Door de coronaviruspandemie en de daarmee gepaard gaande beperkingen zal dit pas na de zomer van 2021 gestalte kunnen krijgen.

7. Jeugd en jongeren, catechese

Het jaar 2020 begon vol enthousiasme. De eerste activiteit was het kloosterweekend bij de zusters Birgittinessen in Weert. De jongeren hebben veel geleerd over hun roeping met lezingen van vicaris Pauw, studentenpastor J. Geelen en een getuigenis van de Moeder Overste. Na de uitbraak van de coronaviruspandemie moesten veel activiteiten worden geannuleerd. De jongerenwerkster, mevrouw S. Mijhad-Hoogeveen, stond voor de uitdaging om binnen de mogelijkheden nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Wat fysiek niet meer kon – het bij elkaar komen – werd zoveel mogelijk online doorgezet. De eerstvolgende activiteit was op Palmzondag. Een catechese van kardinaal Eijk werd opgenomen en via de website verspreid. Er zijn aansprekende activiteiten bedacht voor kinderen, tieners, jongeren en hun ouders om Palmpasen en de Goede Week thuis goed te kunnen beleven.

Binnen Jong Katholiek werd samengewerkt om diverse catecheseavonden online te organiseren. Dit is in 2021 inmiddels uitgegroeid tot een vast onderdeel van het programma. Elk kwartaal lanceert Jong Katholiek meerdere catecheses/cursussen waaraan jongeren massaal deelnemen. Voor de eerste vier cursussen waren er binnen enkele weken al 100 aanmeldingen. De onderwerpen en het niveau zijn bewust heel divers om zoveel mogelijk jonge mensen te bereiken.

Daarnaast werd aandacht besteed aan Roepingenzondag middels een zoommeeting met een Nederlandse jonge vrouw

die theologie studeert in Ohio (VS). Centraal stond de vraag: ‘Je wordt geroepen, maar hoe ontdek je dat?’

In de zomer kwam er een versoepeling van de corona-maatregelen en konden de bisdomkampen met wat extra voorzorgsmaatregelen gelukkig doorgang vinden. Dankzij de vrijwilligers Bas Kolfschoten en Rik Ledoux (seminarist van het aartsbisdom) alsmede de pasgewijde priester Gauthier de Bekker keerde het tienerkamp in een nieuwe vorm terug in het aanbod. Met 32 kinderen, 27 tieners en totaal 16 jongeren als enthousiaste kampleiding werden de zomerkampen een groot succes. Jacqueline Kolfschoten coördineerde beide kampen.

Op een prachtige nazomerdag in september werd door jongeren een wandeltocht gemaakt met mgr. Hoogenboom. De route liep van Utrecht naar Bunnik waar zij hartelijk werden verwelkomd door pastoor Hogenelst.

In diezelfde maand werd traditioneel het nieuwe seizoen geopend, zij het op kleinschalige wijze. Dit keer had de jongerengroep in Almelo de jongeren uitgenodigd en een programma gemaakt. Het was een fantastische dag met de Heilige Mis, een stadswandeling, spellen en samen eten. Er is een vaste club Almelose katholieke jongeren die naar de activiteiten komt en ook helpt bij het kinderkamp.

En ten slotte zijn op dezelfde wijze als de nieuwe website en het logo vesten bedrukt voor het jongerenteam om voortaan duidelijk herkenbaar te zijn bij alle activiteiten.

Overigens hebben online-catechese activiteiten door de coronaviruspandemie gedurende 2020 een hoge vlucht genomen. Met name voor kinderen en jongeren werd veel aangeboden.

8. Roepingenraad

De Roepingenraad van het Aartsbisdom Utrecht heeft als opdracht in het Aartsbisdom aandacht te vragen voor de roeping tot het priesterschap, het onbezoldigd permanent diaconaat en het religieuze leven én het gebed daarvoor te bevorderen en te ondersteunen. Dat is in onze tijd en maatschappij waarlijk een uitdaging. Het is niet alleen belangrijk om jonge mensen de aantrekkelijkheid van een leven in dienst van Christus en zijn Kerk voor te houden, minstens even belangrijk is het om in parochies en geloofsgemeenschappen een klimaat te helpen creëren waarin het nadenken over roeping meer vanzelfsprekend wordt.

Het gebed om roepingen is van het grootste belang. De Diocesane Gebedskring voor roepingen heeft ongeveer 700 leden. Al deze mensen hebben toegezegd in hun gemeenschappelijk of persoonlijk gebed te bidden voor roepingen tot het priesterschap, het diaconaat en het religieuze leven. Om dit gebed te ondersteunen werd, in samenwerking met de overige Nederlandse bisdommen en de Konferentie Nederlandse Religieuzen, bij gelegenheid

van Roepingenzondag opnieuw materiaal verspreid. De ervaring leert dat het gebedenboekje dikwijls wordt gebruikt bij de opening van vergaderingen in de parochie, bij de voorbeden of bij het persoonlijk gebed. Het is verheugend dat steeds vaker deze gebeden worden gepubliceerd op de website van de parochie of in het parochieblad.

De Roepingenraad had in 2020 in het kader van het Jaar van de Eucharistie niet minder dan zes regionale gebedsdagen georganiseerd. De eerste werd gehouden in de H. Gerardus Majellakerk te Utrecht. Helaas moesten de andere vijf in verband met de beperkingen vanwege de coronaviruspandemie worden geannuleerd.

9. Ariënsinstituut

In september 2020 begon het zevende studiejaar waarin het Ariënsinstituut als eigen priesteropleiding van het Aartsbisdom Utrecht functioneert. Voor de academische vorming van de seminaristen is opnieuw tot grote tevredenheid samengewerkt met de Tilburg School of Catholic Theology (TST).

Bij de start van het collegejaar telde het Aartsbisdom Utrecht zes seminaristen. Drie van hen wonen op het Ariënsinstituut. Eén werd in september benoemd in de parochie en ontving in november de diakenwijding op weg naar het priesterschap. Twee andere seminaristen doen hun pastorale stage in een parochie. Er waren in september twee nieuwe seminaristen, van wie er een na enkele maanden met de opleiding gestopt is.

Het jaar 2020 werd natuurlijk ook op het Ariënsinstituut gekenmerkt door de verregaande beperkingen in verband met de bestrijding van het coronavirus. Vanaf half maart is het onderwijs van de TST online gegeven, zijn alle afspraken buitenshuis afgezegd en konden nauwelijks of geen gasten ontvangen worden. De dagelijkse Eucharistievieringen werden

via livestream uitgezonden en door een redelijk grote groep mensen gevolgd. Het Ariënsinstituut heeft dit aanbod verstaan als een dienst aan de Kerk in deze moeilijke tijd. Helaas moest de retraite in de Veertigdagentijd worden geannuleerd en vielen ook andere bezinningsbijeenkomsten met inleiders van buiten weg. Ook hier bood het digitale platform gelukkig uitkomst.

In 2020 werd op donderdagen een programma aangeboden van liturgische, spirituele en muzikale onderdelen aan onze seminaristen en twee studenten van de TST die zich willen oriënteren op het priesterschap. Deze mogelijkheid wordt ook in het studiejaar 2020-2021 voortgezet.

Foto: Ramon Mangold

Op 25 juli werd – zij het in kleine kring – diaken Gauthier de Bekker door kardinaal Eijk tot priester gewijd (de plechtigheid stond aanvankelijk begin juni gepland, maar moest toen helaas vanwege de strenge protocollen in verband met de bestrijding van het coronavirus worden uitgesteld). Ondanks de beperkende omstandigheden was dit voor ons aartsbisdom een reden tot grote vreugde.

Op 7 november, het hoogfeest van Sint Willibrord, werd seminarist Paulus Tilma in de kathedraal door kardinaal Eijk tot transeunt diaken gewijd. Helaas konden bij deze plechtigheid slechts 30 personen aanwezig

zijn. Gelukkig bood de livestream ook hier de mogelijkheid om in verbondenheid mee te vieren. Ook deze wijding was – ondanks de kleine kring die aanwezig kon zijn – een zeer vreugdevolle dag voor ons aartsbisdom.

10. Ariënskring

Priesters die met een benoeming van de aartsbisschop van Utrecht werkzaam zijn, komen in het kader van de Ariënskring af en toe bij elkaar voor studie en ontmoeting. Op maandag 7 september 2020 was de Ariënskring te gast in Ommen. Na de Eucharistieviering in de St. Brigittakerk en een lunch in de parochiezaal van de kerk, maakte de groep een mooie boottocht over de Vecht. De ontmoetingsdag werd besloten met de Vespers in de St. Brigittakerk en een gezamenlijk diner.

11. Opleiding tot catecheet

Voor de opleiding tot catecheet waren als gevolg van de coronaviruspandemie in 2020 helaas geen nieuwe aanmeldingen. De tien huidige cursisten hebben hun programma in jaar 2 en 3 voortgezet, soms op locatie in het Ariënsinstituut, soms via digitale weg. De cursisten uit het derde jaar zijn in september begonnen met een project in hun parochie bij wijze van stage. Helaas kon een flink aantal projecten niet worden gestart, omdat de coronacrisis de catechese in veel parochies nagenoeg heeft stilgelegd. Met deze cursisten is afgesproken dat zij volgend studiejaar de

mogelijkheid zullen krijgen om hun stage alsnog te doen. Wanneer zij alles met goed gevolg hebben afgerond, komen zij in aanmerking voor een benoeming en zending van de aartsbisschop van Utrecht.

12. Opleiding tot diaconaal assistent

Voor de opleiding tot diaconaal assistent geldt hetzelfde als hierboven. Helaas waren er geen nieuwe aanmeldingen en de cursisten van jaar 2 gingen vanaf september aan de slag met een project in hun eigen parochie. Ook hier gooide de coronacrisis roet in het eten en zal het stageproject komend studiejaar worden uitgevoerd. Bij een goede afronding zullen zij in aanmerking komen voor een benoeming en zending van de aartsbisschop van Utrecht.

13. Opleiding tot permanent diaken

Sinds 1 september 2018 kent het Aartsbisdom Utrecht weer een eigen opleiding tot onbezoldigd permanent diaken. Om goed om te gaan met mensen en middelen is ervoor gekozen de opleiding tot permanent diaken te combineren met die tot catecheet en diaconaal assistent. Het eerste jaar – het zogenaamde basisjaar (7 zaterdagen) – is voor alle drie routes hetzelfde. Daarna splitsen de groepen en programma's zich naar gelang het uitstroomprofiel. Helaas waren er (door de coronacrisis) geen aanmeldingen in 2020, waardoor er geen nieuw eerste studiejaar kon starten. De zes diakenkandidaten vervolgden hun opleiding in de jaren 2 en 3, waarbij de cursusdagen grotendeels online werden verzorgd. Vier van hen zijn in september gestart met hun pastorale stage in een van de parochies van ons aartsbisdom.

14. Voortgezette vorming

Vanwege het 'Jaar van de Eucharistie' in het Aartsbisdom Utrecht stonden de toerustingsdagen van de pastorale teams van de afzonderlijke vicariaten in januari te Denekamp volledig in het teken van de liturgie van de Eucharistie. Dr. Samuel Goyvaerts van de TST en rector drs. Patrick Kuipers gaven de inleidingen. Mgr. Woorts gaf daarnaast een presentatie

en inleiding over de Eucharistie in de kunst. In meerdere parochies in het aartsbisdom heeft hij een vergelijkbare inleiding en presentatie gehouden.

In oktober verzorgde de exegeet dr. J.F.M. Smit o.s.a. (voormalig docent Exegese Nieuwe Testament aan de toenmalige Katholieke Theologische Universiteit te Utrecht) met het oog op het liturgisch jaar B 2020-2021 (tijdens welk jaar de Evangelielezingen op de zondagen voornamelijk uit het Evangelie volgens Marcus zijn genomen) voor de respectievelijke cura's een inleiding op dit Evangelie.

Van 12-14 oktober werd in het Franciscushuis, het pas geopende nieuwe retraitehuis van de Zusters Franciscanessen van Denekamp, de tweejaarlijkse retraite voor permanente diakens en hun echtgenotes gehouden. De retraiteleider, de zeer-eerwaarde heer dr. Bernard Hegge (als spirituaal en docent spirituele theologie verbonden aan het Grootsemi-narie Rolduc), verzorgde een serie inleidingen onder de titel *Verkondiging en diaconie in de 'Handelingen van de apostelen',* waarin hij sprak over belangrijke personen die aan de verkondiging en diaconie van de Kerk in haar begin gestalte hebben gegeven. Aan de hand hiervan overwogen de retraitanten hoe het geloof, de verkondiging en de diaconale inzet van deze Bijbelse figuren uit de Vroege Kerk voor hen in de huidige situatie inspirerend zijn.

15. Bedevaarten

Op 11 januari waren de leden van de Diocesane Werkgroep Bedevaarten aanwezig bij de opening van het nieuwe kantoor van de Stichting VNB, de landelijke bedevaartorganisatie waarmee het aartsbisdom diverse bedevaarten heeft gehouden. Mgr. Woorts was – als landelijk referent voor bedevaarten – hoofdcelebrant van de Eucharistieviering en heeft de nieuwe kantoorruimtes gezegend. Niet voorzien kon worden dat in hetzelfde jaar vanwege de coronaviruspandemie overal ter wereld bedevaarten niet meer gehouden konden gaan worden, waardoor VNB in nog zwaarder weer terechtkwam dan waarin zij reeds verkeerde.

Op 25 januari heeft mgr. Woorts het aartsbisdom vertegen-woordigd tijdens de uitvaart van mgr. Richard Schulte Staade, in het verleden pastoor van het Mariaheiligdom te Kevelaer. Pastoor Schulte Staade heeft zich zeer ingezet voor de Nederlandstalige bedevaarten, waaronder die uit ons aartsbisdom. Vanwege de coronaviruspandemie konden in het voor- en najaar de meeste bedevaarten naar Onze Lieve Vrouw van Kevelaer helaas geen doorgang vinden.

Dat geldt evenzeer voor andere bedevaarten, zoals die naar Lourdes, Banneux, Ierland en Echternach, waarheen tot de coronaviruspandemie veelvuldig vanuit ons aartsbisdom gepelgrimeerd is. Juist voor die groepen/afdelingen of personen die een bijzonder jubileum te vieren hadden, was dit zeer spijtig.

Lange tijd was er gewerkt aan een landelijke jongeren-bedevaart naar Rome. Vanuit ons aartsbisdom hadden mgr. Woorts en de heer B. Lokate zitting in het organiserende team. In de meivakantie zouden ca. 100 jongeren uit het hele land deelnemen, waarvan een groot deel uit ons aartsbisdom. Ook hier gooide de coronaviruspandemie ‘roet in het eten’ en moest de reis uitgesteld worden.

Op zondag 27 september was er evenwel een vreugdevol moment in ‘bedevaartland’: die ochtend werd de TV-mis uitgezonden vanuit de H. Hartkerk te Vinkeveen alwaar zich een Lourdesgrot bevindt. Mgr. Woorts was als referent voor bedevaarten hoofdcelebrant. Deze TV-mis zou aanvankelijk live uitgezonden worden vanuit de Grot van Massabielle te Lourdes, maar dat was vanwege de coronaviruspandemie helaas niet mogelijk. Velen in het land hebben evenwel bemoediging en troost geput uit deze TV-mis.

16. Memorabele gebeurtenissen

JANUARI

4 januari: Gebedsdag voor priesterroepingen in Utrecht

De Diocesane Roepingenraad wilde in het Jaar van de Eucharistie (t/m 22 november 2020) zes keer een ‘Gebedsdag voor priesterroepingen’ houden. De eerste (en door de coronaviruspandemie uiteindelijk enige) was op 4 januari in de H. Gerardus Majellakerk te Utrecht met kardinaal Eijk.

Na de Eucharistieviering was er een lunch in het Thomas a Kempis Leerhuis. Daarna spraken rector Kuipers van het Ariënsinstituut en seminarist Paulus Tilma.

11 januari: Mgr. Woorts bij opening VNB-kantoor

Bedevaartorganisatie VNB opende op 11 januari officieel het nieuwe kantoor in Tilburg. Na de Eucharistieviering met mgr. Woorts (bisschop-referent voor de bedevaarten) als hoofdcelebrant, verrichte burgemeester Theo Weterings de officiële openingshandeling. Mgr. Woorts zegende vervolgens de burelen, waarna drie korte lezingen en een receptie volgden.

18 januari: Vier diakenstudenten aanvaard als kandidaat voor de wijding

In de kapel van het Ariënsinstituut vond op 18 januari de toelating (admissio) tot de wijding plaats van vier studenten voor het permanent diaconaat in het Aartsbisdom Utrecht. Mgr. Hoogenboom nam namens kardinaal Eijk de studenten officieel op onder de wijdingskandidaten.

25 januari: Jaarlijkse ontmoetingsdag voor permanente diakens

In Raalte (parochie Heilig Kruis) werd op 25 januari de jaarlijkse ontmoetingsdag voor permanente diakens van het Aartsbisdom Utrecht gehouden. Zo'n dertig permanente diakens en een aantal echtgenotes vierden de Heilige Mis in de basiliek H. Kruisverheffing. Het vervolgprogramma, waaronder een lezing door prof. dr. B.J. Koet, vond plaats in de pastorie.

FEBRUARI

4 februari: Religieuzendag bij Broeders van Sint Jan

Bij de Broeders van Sint Jan (parochie H. Gerardus Majella te Utrecht) vond op 4 februari de jaarlijkse ontmoetingsdag plaats van religieuzen in het Aartsbisdom Utrecht. Namens de bisdomstaf namen mgr. Hoogenboom, mgr. Woorts en vicaris Cornelissen deel. Na de Eucharistieviering en de lunch vertelden vier jongeren over hun ervaring om te leven in de nabijheid van een religieuze orde.

26 februari: Boodschap kardinaal Eijk voor Veertigdagentijd

Kardinaal Eijk publiceerde op 26 februari (Aswoensdag) een boodschap voor de Veertigdagentijd. Daarin signaleert hij dat de mens vaak de "handen vol heeft aan het dagelijkse leven. Daardoor bestaat het gevaar dat we onvoldoende tijd inruimen voor God en voor wat Hij ons te zeggen en te geven heeft." Juist daarom is de Veertigdagentijd zo'n welkome en vruchtbare periode in het leven van de christen, aldus de kardinaal.

MAART

2 maart: Brief over medische ingreep kardinaal Eijk

Kardinaal Eijk stuurde op 2 maart een brief aan de leden van de pastorale teams en de parochiebesturen. Daarin schrijft hij over de nabehandeling die hij eerder dit jaar in het buitenland had ondergaan in verband met de aangezichtspijn waaraan hij leed. Daarom was hij een groot deel van de maanden januari en februari niet aanwezig in het aartsbisdom.

13 maart: Pastoraal woord kardinaal Eijk n.a.v. coronaviruspandemie

Kardinaal Eijk stuurde op 13 maart een pastoraal woord aan de gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht. "Nu in ons land het coronavirus zich meer en meer heeft verspreid met alle gevolgen van dien voor mensen persoonlijk alsook voor de hele samenleving, inclusief onze parochies en instellingen, wil ik u allen graag een woord ter bemoediging doen toekomen," aldus kardinaal Eijk.

APRIL

9 april: Groet kardinaal Eijk bij begin Paastriduum

Kardinaal Eijk schreef een boodschap voor alle gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht bij het begin van het Paastriduum 2020. In zijn groet ging kardinaal Eijk onder meer in op

de coronacrisis en stond hij stil bij de betekenis van de Eucharistie in deze moeilijke tijden.

MEI

4 mei: Groet van verbondenheid aan Joodse gemeenschap

Bij gelegenheid van 75 jaar bevrijding stuurde mgr. Woorts, referent namens de Bisschoppenconferentie voor Kerk en Jodendom, een groet van verbondenheid aan de Joodse gemeenschap in Nederland.

JULI

3 juli: Aartsbisdom Utrecht heropent aanvraag Yad Vashem-onderscheiding kardinaal De Jong

Het Aartsbisdom Utrecht heeft de aanvraag van de Yad Vashem-onderscheiding voor kardinaal Jan de Jong heropend. Dit is gebeurd op basis van nieuw archiefonderzoek, uitgevoerd door postdoc-onderzoeker dr. Joep van Gennip van Tilburg University.

9 juli: Groet aan leden kerkkoren, hun dirigenten en musici

Kardinaal Eijk en mgr. Woorts (bisschoppelijk vicaris voor liturgie) schreven namens de bisdomstaf een groet voor de leden van de kerkkoren, hun dirigenten en musici in het Aartsbisdom Utrecht. “Deze groet is bedoeld als een woord van bemoediging in deze tijd van het coronavirus, waarin voor de meesten van hen zo veel stil is komen te liggen,” aldus mgr. Woorts in het begeleidend schrijven.

11 juli: Kardinaal Eijk hoofdcelebrant Nationale Bedevaart Brielle

Foto: Ramon Mangold

Kardinaal Eijk was op 11 juli tijdens de Nationale Bedevaart Brielle de hoofdcelebrant in de Eucharistieviering. De Rotterdamse bisschop Van den Hende en custos pastoor J. Glas concelebreerden. Normaliter komen bij de Nationale Bedevaart ruim duizend pelgrims naar Brielle om te bidden bij de relieken van de heilige Martelaren van Gorcum. Door de coronaviruspandemie was dat dit jaar helaas niet mogelijk.

23 juli: Kardinaal Eijk viert hoogfeest bij zusters Birgittinessen Weert

De zusters Birgittinessen in Weert vierden op 23 juli het hoogfeest van de heilige Birgitta van Zweden, de stichteres van hun orde. Bij deze gelegenheid celebreerde kardinaal Eijk de Heilige Mis. In zijn preek ging hij onder meer in op de ontstaansgeschiedenis van de orde.

25 juli: Kardinaal Eijk wijdt diaken Gauthier de Bekker tot priester

In de St. Catharinakathedraal te Utrecht wijdde kardinaal Eijk op 25 juli diaken Gauthier de Bekker tot priester. De wijding stond oorspronkelijk gepland op 6 juni, maar moest vanwege de coronaviruspandemie uitgesteld worden. In zijn preek ging kardinaal Eijk onder meer in op de heilige apostel Jacobus de Meerdere, wiens feest op 25 juli wordt gevierd.

AUGUSTUS

14 augustus: Mgr. Hoogenboom bij bedevaart Renkum

Aan de vooravond van het hoogfeest van Maria Tenhemelopneming (15 augustus) vierde mgr. Hoogenboom de Eucharistie in de kerk Maria Tenhemelopneming te Renkum. Het was sinds de uitbraak van de coronaviruspandemie de eerste bedevaart in Renkum dit jaar. Pastoor Ten Have was concelebrant. Na de viering trokken de aanwezige gelovigen door het processiepark Rosarium Mariae.

15 augustus: Mgr. Hoogenboom viert Mis in Zevenhoven

Vanwege Maria Tenhemelopneming vond zaterdagavond 15 augustus een Eucharistieviering plaats bij de Lourdesgrot in Zevenhoven – Noordeinde (bisdom Rotterdam). Hoofdcelebrant van deze viering in de openlucht was mgr. Hoogenboom.

28 augustus: Utrechtse Broederschap 280ste keer naar Kevelaer

Een kleine afvaardiging van de Utrechtse Broederschap Onze Lieve Vrouw van Kevelaer ging 28 augustus op pelgrimage naar Kevelaer. Zo wilden leden van de Broederschap, ondanks alle coronabeperkingen, recht doen aan de traditie om Maria, Troosteres van de Bedroefden, jaarlijks te begroeten rond de Genadekapel in Kevelaer. Mgr. Hoogenboom begeleidde deze bedevaart.

30 augustus: Ariënsherdenking in Maarssen met mgr. Woorts

In Maarssen vond op 30 augustus de jaarlijkse Ariënsherdenking plaats. Bij het graf van Alphons Ariëns was er een gebedsviering met mgr. Woorts als agens, gevolgd door een Eucharistieviering in de Heilig Hartkerk. Voor de seminaristen van het Ariënsinstituut geldt deze herdenking als de opening van het nieuwe studie- en vormingsjaar; zij waren samen met rector Kuipers aanwezig bij de viering.

SEPTEMBER

2-10 september: Overlijden en uitvaart Adrianus Johannes kardinaal Simonis

Op 2 september overleed Adrianus Johannes kardinaal Simonis (88), emeritus aartsbisschop van Utrecht. De Eucharistie ten uitvaart werd gevierd op donderdag 10 september om 11.00 uur in de Sint Catharinakathedraal te Utrecht. Hoofdcelebrant was de huidige aartsbisschop van Utrecht, kardinaal Eijk. In zijn inleidend woord prees kardinaal Eijk de overledene om zijn orthodoxie en trouw aan de leer van de Katholieke Kerk, ook op moeilijke momenten. De homilie werd verzorgd door bisschop De Korte van ‘s-Hertogenbosch, voormalig hulpbisschop van kardinaal Simonis. Aan het eind van de viering hield prof. dr. Paul van Geest een *In memoriam* over kardinaal Simonis. Omroep KRO-NCRV zond deze plechtigheid live uit. Daags tevoren hadden mensen gedurende de hele dag gelegenheid om afscheid te nemen van de overledene. Verschillende priesters zorgden daarbij voor een voortdurende biddende en wakende aanwezigheid in de kathedraal.

Foto: Ramon Mangold

13 september: Kardinaal Eijk agens Willibrordvespers in kathedraal

De jaarlijkse Willibrordprocessie in Utrecht (op de tweede zondag van september) kon dit jaar vanwege de coronaviruspandemie niet doorgaan. Wel werden op 13 september de Vespers gevierd in de St. Catharinakathedraal. Kardinaal Eijk was de agens, hij hield een homilie over christelijke verkondiging in de 21ste eeuw.

OKTOBER

1 oktober: Pastoraal woord kardinaal Eijk vanwege tweede coronagolf

Vanwege het stijgend aantal coronabesmettingen stuurde kardinaal Eijk op 1 oktober een pastoraal woord ter bemoediging naar de gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht: “Hopelijk kunnen we in Nederland door de vereiste aanpassingen van ons gedrag in gezamenlijkheid ook deze tweede coronagolf afzwakken. Daarmee redden we levens, maar wordt ook voorkomen dat de regering nog strengere maatregelen zal moeten nemen, met alle economische gevolgen van dien.”

12-14 oktober: Retraite permanente diakens

Van 12-14 oktober hield een groep van 17 permanente diakens en enkele van hun echtgenotes de tweejaarlijkse retraite bij de Zusters Franciscanessen van Denekamp. Namens de bisdomstaf nam hulpbisschop mgr. Hoogenboom aan de retraite deel. De retraiteleider was dr. Bernard Hegge.

NOVEMBER

2 november: Gravenzegening Allerzielen op begraafplaats Sint Barbara

Vanwege de coronaviruspandemie kon de jaarlijkse Eucharistieviering op Allerzielen (2 november) in de kapel van begraafplaats St. Barbara in Utrecht niet doorgaan. Kardinaal

Eijk was wel naar de begraafplaats gekomen voor de zegening van de graven. Hij liep onder meer langs de graven van de Utrechtse bisschoppen, waaronder dat van Adrianus kardinaal Simonis, die hij met wijwater heeft besprenkeld. Tevens zegende hij het monument voor alle overledenen die op het kerkhof begraven liggen.

Foto: kardinaal Eijk bij het graf van kardinaal Simonis

7 november: Kardinaal Eijk wijdt Paulus Tilma tot diaken

De diakenwijding van Paulus Tilma door kardinaal Eijk op 7 november in de Utrechtse St. Catharinakathedraal kende door corona bijzondere omstandigheden: slechts dertig mensen in de kerkbanken en mondkapjes met het logo van de priesteropleiding. De plechtigheid was via een *livestream* te volgen. Tilma werd tot transeunt diaken gewijd: zijn priesterwijding is gepland op 5 juni 2021.

27 november: Video met kardinaal Eijk over de Eucharistie

Voor het multimediakanaal katholiekleven.nl nam kardinaal Eijk een video op over de betekenis van de Eucharistie.

Het Aartsbisdom Utrecht organiseerde een ‘Jaar van de Eucharistie’ dat op 22 november 2020 werd afgesloten. Voor kardinaal Eijk is een dag zonder de Eucharistie ondenkbaar, vertelt hij in deze video.

DECEMBER

8 december: Pastoraal woord kardinaal Eijk over Kerstmis

Kardinaal Eijk heeft op 8 december een pastoraal woord gestuurd aan de gelovigen in het Aartsbisdom Utrecht. In dit schrijven, getiteld ‘Kerstmis 2020 zullen we niet snel vergeten’, gaat hij in op de gevolgen van de coronaviruspandemie voor het vieren van Kerstmis. Ook staat hij stil bij de gevolgen voor mensen die door corona een dierbare zijn verloren, werkeloos zijn geworden of anderszins zijn getroffen door deze crisis.

Ten slotte

Terugblikkend op het jaar 2020 moet worden gezegd dat de coronaviruspandemie en de in dat verband getroffen noodzakelijke maatregelen een grote weerslag hebben gehad op het parochieleven in de breedste zin van het woord. Onder moeilijke omstandigheden hebben medewerk(st)ers van de aartsdiocesane curie, leden van parochiebesturen en pastorale teams alsmede veel vrijwilligers zich desondanks met hart en ziel ingezet om ervoor te zorgen dat liturgie en diaconie, catechese en kerkopbouw zo goed en verantwoord mogelijk doorgang konden vinden. De bisdomstaf zegt hen hiervoor van harte dank.

Utrecht, 29 april 2021

op het Feest van de H. Catharina
van Siena, maagd en kerklerares,
patrones van Europa

Mgr. mr. drs. Th.C.M. Hoogenboom
Hulpbisschop van Utrecht
Vicaris-generaal

www.aartsbisdom.nl